

"Perit-au Dacii?" Titlul celebrului studiu al lui Bogdan Petriceicu Hasdeu este mai actual astazi ca niciodata. Formulata in urma cu peste 100 de ani, intrebarea marelui scriitor si istoric mai asteapta raspuns. Intr-adevar: ce se intampla cu dacii? Au disparut oare din istoria Romaniei? De la o vreme incoace, capitolul care le e dedicat in manualele scolare a devenit aproape invizibil, iar cercetarea oficiala pare sa-i ignore total, in ciuda unor descoperiri incitante, facute in ultimul timp. Scenariu ocult sau, pur si simplu, uitare? Cu prilejul "Anului Decebal", dedicat aniversarii a 1900 de ani de la cucerirea Daciei de catre romani, revista noastra isi propune sa gaseasca un raspuns la intrebarea mai veche de un secol, initiind o serie de interviuri si reportaje dedicate "misterului dac".

Pentru inceput, ne-am adresat istoricului G.D. Iscru, conferentiar universitar doctor la Universitatea "Dimitrie Cantemir" din Bucuresti.

"Suntem prizonierii unor prejudecati"

- *Domnule profesor, de ce ar trebui ca anul 2006 sa fie* "*anul Decebal*"*?*

- In primul rand, pentru ca se implinesc 1900 de ani de la marele razboi al anului 106, cand armatele imperiale romane au cucerit regatul dacic al lui Decebal, un eveniment fundamental pentru ceea ce avea sa devina poporul roman.

Pe de-alta parte, propunerea noastra are ca scop incercarea de a atrage atentia asupra unei parti a istoriei noastre care a fost neglijata, minimalizata. Componenta dacica a poporului roman a fost de prea multe ori trecuta cu vederea, in incercarea de a include prin orice mijloace spatiul romanesc in acela al culturii romane. Uneori, in dorinta de a apartine cu orice pret acestui spatiu, s-au facut exagerari, erori, s-au neglijat dovezi istorice, izvoare antice

si s-au facut interpretari fortate. O cercetare stiintifica adevarata presupune deschidere si lipsa de prejudecati, ca sa nu mai vorbim de onestitatea de a lua in calcul toate dovezile, si nu numai pe acelea care ne convin. O idee nu este neaparat adevarata, numai pentru ca este general acceptata. Cand vine vorba despre istorie, s-au vazut rasturnari de situatie spectaculoase. Pana mai ieri, Troia era considerata un mit fara corespondent in realitate de catre istoricii profesionisti. A trebuit ca un amator pasionat, Schlieman, sa le dovedeasca istoricilor adevarul. Acelasi lucru se intampla si cu istoria noastra. Suntem prizonierii unor prejudecati, ai unor clisee istorice insuficient cercetate, care uneori contrazic bunul simt. Popoarele nu pot disparea pur si simplu, ca si cum n-ar fi fost, si acesta este si cazul civilizatiei geto-dace, care avea radacini foarte puternice, foarte adanci, foarte vechi. Imperiile, cum a fost cel roman, nu cucereau teritorii ca sa le civilizeze, ci in scopuri mult mai pragmatice. Ipoteza oficiala spune ca poporul dac, infrant si decapitat, a acceptat cu bucurie limba si obiceiurile invadatorilor, ceea ce este foarte greu de crezut, de vreme ce grosul armatelor romane era constituit din mercenari stransi de pe tot cuprinsul imperiului.

Ca sa revenim la "anul Decebal", important este ca incercam sa atragem atentia asupra unor aspecte ale istoriei noastre insuficient cercetate. Din nefericire, autoritatile statului, mediile academice si chiar cercetatori din domeniul istoriei par foarte reticenti in fata oricarei incercari de a evalua intr-o noua lumina istoria poporului roman, drept care initiativa noastra privitoare la "anul Decebal" nu a gasit sustinere. Este pacat. Pana nu vom sti cine suntem si de unde venim, nu vom putea stapani prezentul.

Cand "adevarurile absolute" devin pietre de mormant

- Cercetarea istorica are nevoie de "sange rece". In ce-i priveste pe daci, sangele s-a urcat adesea la capul unor preopinenti, nu totdeauna de certa calitate profesionala. S-au facut multe exagerari in aceasta zona controversata a istoriei noastre. S-au amestecat prea multi amatori de "miracole dacice", fapte ce au starnit reticenta cercetatorilor profesionisti... Nu credeti?

- Fara indoiala ca o idee, ca sa fie credibila, trebuie argumentata temeinic, si ca amestecul neprofesionistilor in domeniul istoriei poate sa strice. Nu e suficient sa citesti trei carti ca sa te pricepi. Pe de-alta parte, studiul modern al istoriei se face cu specialisti din foarte multe domenii. Dintr-o echipa de cercetare fac parte nu numai istorici si arheologi, dar si experti in lingvistica, etnologi, geologi, specialisti in mitologie, arhitecti etc. Pentru a ne apropia de adevar este nevoie de o cercetare pluridisciplinara foarte complexa, in plus, e nevoie de intuitie si de nonconformism. Studiul istoriei nu presupune o cercetare liniara. Este ca un joc de puzzle, ale carui elemente trebuie imbinate pentru a obtine tabloul in ansamblu. La noi, acest tip de cercetare inca nu exista. Viziunea noastra asupra istoriei este inchistata, rigida, plina de "adevaruri absolute" pe care nimeni nu se mai oboseste sa le cerceteze, desi in ultimii 50 de ani s-au schimbat multe. Bineinteles ca amestecul unor neaveniti este nociv, dar nu poti, ca istoric, sa ignori contributia unui lingvist, de pilda, si elementele pe care acesta le aduce, pentru ca ele sunt fundamentale. Toata lumea stie ca "ne tragem din daci si din romani" si aceasta este o axioma. Dar aici sunt o multitudine de nuante, de lucruri noi care au aparut intre timp. Ce facem in aceasta situatie? Respingem aprioric orice element care contrazice teza? Ce fel de cercetare stiintifica este aceea? In stiinte, in general, descoperitorii sunt aceia care au avut curajul de a pasi dincolo de cararea batuta. Care au avut curajul de a pune la indoiala ceea ce "stie toata lumea". Aceasta este valabil cu atat mai mult in zona istoriei, unde dovezile sunt interpretabile. Pana la urma, tot ceea ce dorim este pur si simplu o cercetare stiintifica onesta a unei ipoteze: aceea ca trasaturile fundamentale ale poporului roman sunt traco-geto-dacice avandu-si radacinile in timpuri foarte vechi, apartinand preistoriei.

- Ce dovezi exista in acest sens?

- Nu exista an in care sapaturile arheologice facute in tot bazinul Dunarii, in intregul areal balcanic, sa nu scoata la iveala dovezi ale acestei stravechi civilizatii de acum 6-8 mii de ani. Cele mai recente au fost facute in Bulgaria si in Serbia, dar culturile Hamangia, Cucuteni, Gumelnita sau Boian sunt prezente pe teritoriul romanesc. Urmele acestei civilizatii i-au facut pe cercetatori - si nu romani, ci

americani, italieni, francezi - sa numeasca aceasta zona "Vechea Europa", considerand-o un punct de plecare pentru civilizatiile europene de mai tarziu. Inclusiv pentru marele neam al tracilor, din care faceau parte si geto- dacii, si care ocupau un teritoriu imens. In mijlocul acestui teritoriu se afla spatiul de astazi al Romaniei.

Nenumarate izvoare istorice confirma continuitatea acestui filon tracic si influenta pe care acesta a exercitat-o de-a lungul mileniilor in Europa, dar de multe ori, aceste izvoare sunt ignorate. Altele pur si simplu nici n-au fost cercetate pana de curand, cum este Cartea invatatului suedez Carolus Lundius din secolul 16, numita "Zalmoxis, primul legiuitor", in care acesta sustine originile traco-geto-dacice ale poporului suedez. Si nu este un caz singular. Europa a fost plina de dave (cetati dacice). Regii danezi, pana doar acum cateva sute de ani, se auto-intitulau "reges daciae", pastrand astfel memoria ancestrala a originii lor. La 1275, este mentionat un rege danez numit Petrus de Dacia, aflat in fruntea unui... "Colegiu al Daciei"! La Paris exista un "Collegium Dacicum". In Spania exista, de asemeni, toponime si traditii care vorbesc despre o origine situata in Vechea Europa. Nemtii, care-si spun "deutch", ca si olandezii (dutch) isi revendica, de asemeni, originile din acest stravechi popor.


Columna lui Traian, detalii


Dar ce sa ne mai miram de izvoarele istorice necercetate sau ignorate, aflate in bibliotecile Europei, cand relicve esentiale, cum sunt tablitele de la Tartaria, ce contin cea mai veche scriere, au starnit mai mult interes cercetatorilor straini decat celor romani? De asemeni, tablitele de plumb despre care s-a scris in revista dvs., coifurile dacice, tezaurele gasite pe teritoriul Romaniei nu au fost niciodata cercetate cu adevarat in acest mod,

pluridisciplinar, istoricii nostri marginindu-se sa le eticheteze intr-un mod superficial. As putea continua la nesfarsit aceasta pledoarie pentru o cercetare complexa si moderna a istoriei noastre. De fapt, este vorba despre a schimba viziunea asupra tuturor acestora, caci specialistii romani considera drept fantezii chiar si lucrari intrate deja in istoriografia unor tari straine.

O fantoma bantuie Romania: nationalismul

- Domnule profesor, cat din toate aceste lucruri se invata in scoli?

- Aproape nimic. In scoli se invata ceea ce s-a invatat in ultimii 50 de ani si nici un fel de intrebare, de punere in discutie nu a intervenit. Se predau niste "adevaruri" batute in cuie. In scolile din Romania se studiaza mai mult Grecia si Egiptul antic decat civilizatia geto-daca, ignorata, trecuta sub tacere. Adevarul istoric este pur si simplu siluit. Copiii afla despre zei greci, despre care acum se stie clar ca au fost adoptati de la geto-daci. Mitul lui Prometeu, al lui Orfeu, sunt geto-dacice. Autorii antici, de la Herodot la Strabon, spun ca grecii au imprumutat poezia, muzica si instrumentele muzicale de la traci. Orfeu, Osaios, Linas, Tamyris, toti au fost traci. Orfeu era fiu al unui rege get; zeul Appolon, care i-a dat lira, era get; Euridice era o nimfa din Tracia. Nu se invata nimic despre religia, despre spiritualitatea traco-geto-daca, desi aceasta constituie baza celei grecesti, care mai tarziu a fost adoptata de romani. Amplitudinea civilizatiei traco-geto-dacice si influenta ei asupra unui spatiu enorm din Europa a fost evidentiata de unii cercetatori romani, si nu ma refer aici numai la Densusianu, dar si (mai tarziu) la Hadrian Daicoviciu si la Parvan. Daca in perioada interbelica se vorbea despre o natiune traco-geto-daca, acum, din motive pe care nu le mai expun, istoricii se feresc sa vorbeasca despre asa ceva, iar in scoli, referirile la toate acestea se fac cu fereala, cu jena, ca si cum ar fi ceva de rusine. De fapt, cred ca totul a pornit de la diferenta de opinii si de viziune intre doi mari istorici: Densusianu si Parvan. Ar mai fi un element care ar putea explica aceasta atitudine fata de istoria noastra: teama de a nu parea nationalisti, de a nu fi asociati cu istoria festivista de pe timpul lui Ceausescu, cand se sarbatoreau 2050 de ani de la statul lui Burebista. De multe ori, pe parcursul timpului, istoria a fost scrisa in functie de

contextul social, politic sau de alta natura, si multi, nu numai Ceausescu, au incercat sa foloseasca istoria in vreun scop. Aceasta nu inseamna insa ca trebuie sa cadem in extrema cealalta.